Anatoli Dneprov

FORMULA NEMURIRII

Totul a început în ziua reîntoarcerii lui Albert din călătoria sa prin Europa. Ajunsese la vila tatălui său şi tocmai îşi plătea taxiul, când, deodată, de după gard, se înălţă o minge mare, pestriţă, care începu să salte pe caldarâmul proaspăt asfaltat.

— Fiţi drăguţ şi înapoiaţi-mi mingea, auzi el un glas feminin.

Se întoarse şi dădu cu ochii de un căpşor blond de fetişcană. Îl privea la rândul ei de după gard şi pe gâtul ei subţire şi zvelt strălucea argintiu un şirag de perle.

— Bună ziua. Cine eşti dumneata? Întrebă Albert întinzându-i mingea.

— Dar dumneata cu ce drept mă întrebi?

— Cu dreptul pe care mi-l dă faptul că asta-i casa mea şi dumneata te joci în grădina mea.

Preţ de o clipă, fetişcana îl fixă uimită, apoi sări jos de pe gard şi fugi în grădină, fără să răspundă.

Pe taică-său îl găsi în birou. Albert avu impresia că nu se prea bucura de sosirea lui. Sau, mai ştii, poate că era pur şi simplu obosit. După câteva întrebări despre ţările prin care umblase, despre lucrările câtorva din cele mai mari laboratoare europene, bătrânul spuse:

— Ştii, Albert, mi s-a cam făcut lehamite de toate. Am hotărât să las naibii institutul. E drept, am convenit cu profesorul Birkhoff să rămân consultantul lor.

Albert era din cale afară de mirat. Cu o lună în urmă, taică-său nu făcuse nici cea mai vagă aluzie la o eventuală plecare.

— Dar încă nu eşti chiar atât de bătrân, tată! Obiectă el.

— Nu de vârstă e vorba, Albert. Dar patruzeci de ani petrecuţi într-un laborator înseamnă oricum ceva. Şi apoi, ţine cont că au fost nişte ani smintiţi, când în ştiinţă revoluţiile se perindau una după alta. Totul trebuia înţeles, pătruns, verificat, experimentat.

Cuvintele tatălui său nu sunau prea convingător, dar Albert se mulţumi să ridice din umeri. La urma urmei, s-ar putea să aibă dreptate. De când îl ştie, bătrânul trăsese tare, fără să se cruţe, fără să-şi precupeţească timpul. Se spune că după moartea soţiei sale, îl cuprinsese o adevărată frenezie. Nu ieşea cu zilele întregi din laborator, istovindu-se şi ducându-şi colaboratorii la extenuare. În acele timpuri îndepărtate, cu douăzeci de ani în urmă, echipa lui lucra la analiza structurii acizilor nucleici şi descifrarea codului genetic. Elaboraseră interesanta metodică de dirijare a succesiunii nucleotidelor în lanţul acidului dezoxiribonucleic prin acţiunea unor substanţe mutagene asupra materialului de bază. Procedeul făcuse mare zarvă pretutindeni. Ziarele publicaseră articole cu titluri senzaţionale: „A fost găsită cheia pentru descifrarea codului biologic”, „Enigma vieţii: patru simboluri” etc.

— Sper ca, după o perioadă de încercare, profesorul Birkhoff să te numească în locul meu.

— Ei, tată, asta-i prea de tot. Ştii doar că n-am făcut nici măcar a mia parte din ce-ai realizat tu.

— Dar ştii tot ce-am făcut eu. Trebuie numai să nu repeţi drumul parcurs… Sunt convins că tu ai să poţi.

Privind în grădină prin fereastra biroului, Albert întrebă:

— Cine-i puştoaica asta drăguţă?

— Ah, am şi uitat să-ţi spun. E fiica unui vechi prieten de-al meu, Elvin Shauly. A rămas orfană de ambii părinţi, adăugă încet profesorul. Ea însă nu trebuie să ştie acest lucru…

— Dar ce s-a întâmplat?

— Shauly şi soţia lui au pierit într-un accident de avion deasupra Atlanticului. Am fost atât de zdruncinat de această tragedie, încât… Încât am invitat-o pe fetişcană să stea la noi, pretinzând că părinţii ei au plecat pentru câţiva ani într-o expediţie în Australia.

— Minciuna o să iasă la iveală mai devreme sau mai târziu!

— Desigur. Dar cu cât va afla mai târziu cu atât va fi mai bine… Pe fată o cheamă Migeea, are şaisprezece ani.

— Straniu nume.

— Da, cam straniu, admise profesorul îngândurat. Dar iat-o!

Înfierbântată de alergătură, Migeea dădu buzna în odaie, dar încremeni în uşă. Apoi zâmbi sfioasă şi, cu o reverenţă plină de graţie, spuse:

— Bună seara, domnule profesor, bună seara, domnule Albert

— Bună seara, drăguţă, îi răspunse profesorul şi, apropiindu-se, o sărută pe frunte. Sper că o să fiţi prieteni, adăugă el, arătând spre Albert.

— Ne-am şi împrietenit. Unde ţi-e mingea, Migeea?

— O, să ştiţi că nu mă joc prea des cu mingea, îmi place mai mult să citesc, Dar azi e o vreme atât de frumoasă…!

— Trebuie să ieşi cât mai des la aer curat, spuse Albert pe un ton de om matur. Mă primeşti în compania dumitale? Şi mie îmi place să mă joc cu mingea.

Chipul fetei se îmbujoră.

— Desigur, domnule Albert.

— Dacă „desigur”, atunci fără „domnule”. Spune-mi simplu Alb, iar eu am să-ţi spun Migeea. De acord?

Ea se învoi printr-un semn cu capul, apoi îl luă pe profesor de braţ şi coborâră în sufragerie.

În timpul mesei, discuţia lâncezi. Alb observă numai că taică-său o priveşte pe Migeea îndelung, cu adâncă îngrijorare. Pesemne îl nelinişte soarta fetei.

Când Albert se întoarse în laborator, profesorul Birkhoff îi propuse să se ocupe de analiza structurilor cromozomilor x şi y care determină la om sexul feminin şi respectiv, masculin. Problema era îndeobşte destul de complicată, dar câteva lucruri erau cunoscute totuşi cu certitudine. Ca şi înainte, principalul instrument de cercetare îl constituiau mutaţiile artificiale, realizate pe materialul genetic cu ajutorul substanţelor mutagene din clasa acridinelor. Mutanţii erau verificaţi apoi în „leagănul biologic” artificial, unde, după 10-20 de diviziuni ale celulei, se putea deja stabili sexul viitorului organism.

Urma să se realizeze un număr imens de mutaţii.

Trecând la lucru, Albert calcula cât timp îi va lua cercetarea şi se îngrozi: rezulta că, pentru terminarea lucrărilor, chiar în cel mai fericit caz, nu i-ar ajunge întreaga viaţă!

— Mai sfătuieşte-te şi cu tatăl dumitale, îi spuse Birkhoff. S-ar putea să-ţi dea vreo sugestie.

În aceeaşi seară Albert intră în biroul tatălui său. Era şi Migeea acolo. Profesorul se legăna în balansoar, cu ochii închişi, iar Migeea îi citea, cu jumătate de glas, versuri din Byron:

Cu tine aş vrea să mă pierd în pustie,

Cu tine, prietena şi dragostea mea…

— Ce idilă! Cu cine vrei să te ascunzi în deşert şi de ce? Întrebă Albert vesel.

Taică-său îl privi cu ochi trişti, gânditori…

— Ah, tu eşti, Alb! Migeea citeşte nespus de frumos. De câte ori o ascult îmi aduc aminte de tinereţe.

— Te invidiez, pesemne ai ce-ţi aminti. Dar, apropo, mi-ai povestit atât de puţin despre tinereţea ta…!

Fata închise cartea şi ieşi încetişor din odaie. Albert se aşeză mai aproape de tatăl său şi spuse:

— Nu-mi place că ai plecat din institut. Singur, mă simt ca un pisoi orb. Mă tem că am să te plictisesc adesea. Iată, bunăoară…

Şi-i povesti tatălui său despre dificultăţile pe care le întâmpinase chiar din primele zile. Pe măsură ce el vorbea, chipul bătrânului se posomora tot mai mult, căpătând în cele din urmă chiar o expresie ostilă. Se ridică brusc de pe balansoar şi spuse:

— Destul. E o problemă fără nici un viitor şi n-are sens să iroseşti pentru ea eforturi şi timp.

— Dar ceilalţi cromozomi ai omului au fost descifraţi! Exclamă Albert.

— Şi? Ceilalţi sunt de acelaşi tip. E suficient să desfăşori formula iniţiatorului – şi restul se rezolvă de la sine. În cazul cromozomilor x şi y nu există o astfel de formulă. Aici avem de a face cu succesiunea omogenă a nucleotidelor…

Deodată bătrânul amuţi. În odaie se aşternu liniştea. Fereastra dinspre parc era larg deschisă şi dintr-acolo răzbătea foşnetul uşor al frunzelor de castan, zumzetul abia auzit al insectelor şi… O melodie. Era un cântec nespus de simplu, de cunoscut şi de armonios. Îi amintea lui Alb, cine ştie de ce, de anii îndepărtaţi ai copilăriei: un rond de azalee înalte, el era un băieţel mic, mic de tot, iar dincolo de strat cineva îngâna acest cântec. Alerga în jurul stratului, vrând s-o vadă cu orice preţ pe cea care cânta,

dar ea se îndepărta şi, în răstimpuri, întrerupându-şi cântecul, îl chema cu o voce blândă, gingaşă:

— Haide, Alb, prinde-mă!

Iar el tot aleargă, aleargă, prin faţa ochilor îi joacă florile multicolore, dar nu poate ajunge nicicum glasul acela pătruns de un farmec inefabil, minunat, glasul mamei. Atunci se năpusteşte în strat, târându-se prin jungla de flori, plângând…

— Cine cântă? Îl întrebă el pe taică-său abia mişcându-şi buzele.

— Nu ghiceşti? Bătrânul se lăsă greoi pe balansoar.

— Nu.

— E Migeea.

Tăcere. De ce respira tatăl atât de sacadat?

Mâinile lui palide strângeau nervos muchia mesei. Sesizând privirea atentă a fiului său, bătrânul spuse dintr-o datĂ. Pe un ton voit indiferent:

— Are o voce duioasă, nu-i aşa? Cât despre cromozomii umani x şi y, transmite-i profesorului Birkhoff părerea mea: e o problemă fără viitor. Nu înţeleg ce sens are să-ţi baţi capul cu ea?

— Ce sens are să-ţi baţi capul!… Repetă Alb ca un ecou. Ce curios! Toată viaţa te-ai ocupat numai de asta, ai cercetat tenace şi în amănunt structura moleculară a substanţei ereditare. Iar acum…

Tatăl său îl întrerupse cu o mişcare bruscă a mâinii.

— Există cercetări care n-au nici o justificare din punct de vedere etic şi moral. Şi apoi, ştii ce, Albert? Sunt foarte obosit. Vreau să dorm!

Părăsind biroul, Albert observă că tatăl scosese din buzunarul halatului un flacon cu medicamente şi-l apropiase de buze. Era

pesemne foarte bolnav, dar se străduia să nu arate. Albert mai realiză limpede că, din motive de neînţeles, taică-său nu voia pur şi simplu ca el să cerceteze natura chimică a cromozomilor x şi y.

Alb străbătu parcul şi porni încet pe cărările umezite de roua serii de-acum târzii spre locul de unde răsuna cântecul Migeei. O găsi pe banca de piatră în faţa piscinei.

— Oh! Exclamă ea, când Alb apăru pe neaşteptate în faţa ei. Doamne, ce m-aţi speriat! Se poate, domnule Albert? Nu-mi place să fiu luată prin surprindere.

El se aşeză alături şi tăcură îndelung. De undeva răzbătea zvon de ape. Afară, dincolo de gard, pe drumul asfaltat, trecea din când în când câte-o maşină.

— Migeea, îţi place la noi? O întrebă Albert.

— Foarte mult. Ştiţi, mă simt ca acasă. La drept vorbind, chiar mai bine decât acasă.

— Dar unde-i casa dumitale?

— La Kable. La vreo sută de kilometri de aici, spre nord. Nu-mi place Kable. Când mama şi tata au plecat în Australia, mi s-a făcut atât de urât!… Îi sunt foarte recunoscătoare tatălui dumitale că m-a luat la el…

„Kable, Kable”… Alb îşi amintea vag denumirea acestei localităţi; în casa lor se mai vorbise parcă despre ea.

— Îi iubeşti pe tatăl şi pe mama ta? Întrebă el deodată.

Un timp ea nu-i răspunse. Se simţea că întrebarea lui neaşteptată o tulburase.

— Aş putea să nu-mi iubesc părinţii?

În glasul Migeei răsună o undă de amărăciune. Deodată izbucni în râs.

— Straniu! Niciodată nu m-am gândit dacă-i iubesc sau nu. Abia acum mi-am dat seama. Am încetat să-i iubesc cu adevărat din momentul când a început să ne viziteze tot mai des domnul Horsh.

— Cine-i domnul Horsh?

— Un tip tare nesuferit. Seamănă cu un doctor. Probabil, e într-adevăr doctor, pentru că, de fiecare dată când venea la noi, mă asculta, mă ciocănea, ba de câteva ori mi-a luat chiar sânge pentru analize, cu toate că eram complet sănătoasă. Îmi părea foarte rău că părinţii mei îi permiteau să-mi facă toate astea… Parcă nici nu-i interesa. Mă lăsau singură cu el şi ei plecau. Un doctor din cale afară de nesuferit, mai ales când zâmbeşte.

Lui Albert i se făcu milă de fată. Îi petrecu încetişor braţul pe după umeri. Ea se lipi de el plină de încredere şi ciripi copilăreşte:

— E cam răcoare, Alb, nu-i aşa?

— Aşa e, draga mea.

Ea îl cuprinse de gât cu braţele subţiri, ascunzându-şi chipul la pieptul lui.

Migeea părea să-şi fi găsit pacea, o pace minunată care însemna deplina uitare a tuturor nenorocirilor şi suferinţelor de pe pământ. Oftă adânc şi se lipi de el şi mai strâns. Albert se ridică şi o purtă aproape adormită prin parc, spre casa învăluită deja de întuneric. Respiraţia ei îi ardea obrajii.

Profesorului Birkhoff nu-i pomeni nimic despre discuţia avută cu tatăl său. Dificultăţile legate de studierea cromozomilor x şi y îi ofereau posibilitatea de a dovedi că nici el, Albert, nu era de lepădat ca cercetător biofizician.

Reutilă radical laboratorul tatălui său. Din dispoziţia lui fu realizat un tun protonic, un utilaj care permitea bombardarea oricărei nucleotide din moleculele analizate.

Deosebit de multă bătaie de cap îi dădu „leagănul biologic”, o chiuvetă miniaturală de cuarţ unde în citoplasmă sintetică şi ribozomi artificiali avea loc sinteza albuminei.

Când reutilarea fu încheiată, laboratorul prinse a lucra din plin. Treptat, pe măsura amplificării frontului de cercetări, profesorul Birkhoff îi afectă lui Albert pe toţi colaboratorii de odinioară ai tatălui său, toţi oameni simpatici şi energici. Câţiva din ei, îndeosebi fizicianul Klemper şi matematicianul Hust, erau niţeluş filosofi şi niţeluş cinici. Aceştia dezvoltau teoria trecerii neîntrerupte a materiei moarte în materia vie. Ei vedeau în orice organism o moleculă imensă, ale cărei funcţii puteau fi descrise integral în termenii transferurilor energetice între diferitele stări ale materiei. Cercetările laboratorului Klemper le denumise „căutarea acului în carul cu fân”. Într-adevăr, primele experienţe îi convinseră că sexul viitoarei fiinţe umane era codificat nu la nivelul nucleotidelor ci undeva mai adânc, poate în succesiunile atomilor din lanţurile zaharidinice şi fosfatice. De câteva ori izbutiseră să transforme, prin mutaţii, cromozomii x în cromozomi y, adică să inverseze sexul, dar cum de se întâmplase asta, care era mecanismul modificării nimeni nu putea spune.

Curând lucrările intrară pe un făgaş banal. Se făceau experienţe, se adunau date şi, în general, nu se întâmpla nimic neobişnuit. Albert simţea că era nevoie de idei noi, pe care însă nu le avea nici el, nici colaboratorii săi.

La tatăl său nu mai apelă. Era vădit că el opunea lucrărilor ce se efectuau o rezistenţă specifică, pasivă. Nu numai că nu se interesa deloc de preocupările fiului său, dar, de fiecare dată când acesta voia să-l consulte, bătrânul, ghicindu-i parcă intenţia, ori schimba vorba, ori îl expedia din birou.

Era într-adevăr vorba de o rezistenţă pasivă, deoarece tatăl său primea cu plăcere alte persoane, ba chiar şi delegaţii întregi, reprezentând diferite organizaţii antirăzboinice.

Alb n-ar fi bănuit că pe tatăl său îl interesează de aşa manieră problemele politice. Fusese întotdeauna un model de profesor

universitar imun la bătăliile ideologice. Şi acum, când era obosit, bolnav, se transformase deodată peste noapte radical. Primea fel de fel de oameni cu care discuta tocmai acele chestiuni politice, de la a căror dezbatere savanţii, de regulă, se eschivau.

— Tată, doar eşti savant şi nu politician! Îi spuse într-un rând Albert, cuprins de amărăciune, punându-i o compresă pe piept.

— Sunt în primul rând om. Află că e de mult timpul să smulgem de pe chipul savanţilor noştri masca aşa-zisei neutralităţi. Ascunşi îndărătul unor titluri înalte, cască, pasămite, ochii mari, când constată că rezultatele cercetărilor lor sunt utilizate pentru exterminarea a milioane de oameni, căci sunt – vedeţi dumneavoastră – incapabili să prevadă urmările cercetărilor şi descoperirilor lor. Uzează decenii de-a rândul de jalnice subterfugii pentru a-şi declina răspunderea de complici la crimă, aruncând toată vina asupra unor politicieni neghiobi. Dacă pun arma în mâna unui nebun, responsabil de consecinţe sunt eu şi nu nebunul…

Din această tiradă, Albert deduse că tatăl său consideră cercetările pentru descifrarea cromozomilor x şi y primejdioase pentru umanitate.

Într-o zi mohorâtă de toamnă, Albert se reîntorsese acasă mai devreme ca de obicei. Aerul era rece, umed, se cernea o ploaie măruntă.

Când să intre pe uşă, aceasta se deschise larg, în ea se ivi Migeea care, numai în rochie, porni glonţ spre parc.

— Migeea, Migeea! Strigă el.

Fata însă nu-l auzea: Albert o ajunse abia la capătul grădinii, unde se pitulase ca o sălbăticiune hăituită.

— Migeea, draga mea, ce-i cu tine? Întrebă el gâfâind.

— Ah, tu eşti, Alb! Ce bine că ai venit!

— Dar ce s-a întâmplat? Albert îi aruncă peste umerii cuprinşi de tremur impermeabilul său.

— Vrea să mă ia.

— Cine?

— Domnul Horsh. E acolo, discută cu tatăl tău.

— De ce?

— Nu ştiu. Zice că pentru cercetări medicale.

— Să mergem acasă. Linişteşte-te. N-am să te dau nimănui.

Ea îl urmă supusă.

— Stai aici, spuse Alb, introducând-o în biroul său de la parter. Urc şi lămuresc imediat totul.

Prin uşa întredeschisă a cabinetului răzbătea glasul profesorului şi încă o voce, stridentă şi răguşită. Albert se opri pentru o clipă.

— Înţelege-mă, prietene, e o adevărată nebunie! Ţi-am spus de nenumărate ori că a realiza o mare descoperire ştiinţifică e o faptă eroică, dar a nu o realiza e o faptă eroică la pătrat.

— Exclus, obiectă vocea stridentă. Nu înţeleg cum poţi arunca la coş rezultatele unei munci de-o viaţă. Ceea ce voiam noi era, dimpotrivă…

— Am fost proşti şi naivi. Nu asta e calea…

— Ba tocmai că asta-i singura cale justă! Eşti pur şi simplu un laş! Un pacifist naiv! Dacă n-ar fi fost Solveig…

Albert deschise larg uşa şi intră. Tatăl său, foarte palid, era aşezat în balansoar, iar alături de el stătea în picioare un om cu chip gălbejit, cu pometţii proeminenţi şi o coamă deasă de păr castaniu. Gesticulase pesemne cu aprindere şi la apariţia lui Albert rămăsese într-o postură caraghioasă.

— Alb, doar te-am învăţat să nu intri fără să baţi la uşă..., îl luă tatăl său în primire.

În clipa aceea, Horsh făcu un salt, apucându-l pe Albert de braţ. La gâtul lui răsări, nu se ştie de unde, un fonondoscop, pe frunte o oglindă, în mână o lupă, iar Horsh însuşi păru a fi înnebunit.

— O picătură de sânge, numai una! Bâigui el, scoţând cu mâna liberă din buzunar instrumentul cu care intenţiona să-i perforeze pielea degetului.

Alb îşi veni în fire şi-l împinse din toate puterile îndărăt. Doctorul era mai înalt decât Albert, dar musculatura lui nu stârnea invidie. Parcurse de-a-ndăratelea întreg cabinetul şi, dacă n-ar fi fost masa de scris, inerţia l-ar fi dus şi mai departe. Se apucă, încovoindu-şi spinarea de marginea mesei, şi-l privi pe Albert cu un zâmbet respingător, dar plin de... Curiozitate. Da, întocmai! Cu strania curiozitate a dementului.

— Deci aşa arăţi tu, Alb, şopti el, reluându-şi poziţia verticală.

— Ce se petrece aici? Cine-i individul ăsta? Întrebă Albert apropiindu-se de tatăl său. Acesta era foarte palid şi ţinea ochii închişi.

— O, Alb... Ăsta-i domnul Horsh, fostul meu elev şi prieten. Nu fi supărat pe el.

— Prietenul tău are maniere cam urâte, tată.

Horsh căzu sfârşit în fotoliu şi începu să râdă. Nu-şi mai lua de la Albert privirea aceea diabolică, profund iscoditoare. Ai fi zis că tot ce se întâmpla aici prezenta pentru el un interes neobişnuit.

— Aş da oricât pentru o picătură din sângele iubitului nostru Albert, spuse el în sfârşit răsucind în mână instrumentul acela.

— Termină, Horsh... Ai să mă ucizi! Oftă tatăl lui Albert.

Cuvintele „iubitul nostru Albert” îl înfuriară din cale afară pe Alb. Dintr-un salt fu lângă fotoliul în care stătea Horsh şi, apucându-l

de reverele hainei, îl ridică purtându-l pe sus, spre uşă, ca să-l zvârle afară din cabinet. Dar lângă uşă Horsh se îndreptă pe neaşteptate şi urlă cu vocea lui respingătoare, stridentă.

— Fata însă e într-adevăr a mea! Să-mi daţi fata!

Apoi dispăru.

După ce-şi mai veni puţin în fire, Albert se întoarse spre tatăl său. Profesorul era pe jumătate culcat, într-o poziţie nefirească şi avea ochii închişi.

Albert îi atinse mâinile. Erau reci ca gheaţa.

O lună după moartea tatălui său, Albert prezentă consiliului ştiinţific un raport despre rezultatele cercetărilor. Nu erau prea încurajatoare.

— Ce planuri de viitor ai? Întrebă profesorul Birkhoff.

Albert strânse din umeri. Nu izbutise să născocească nimic în plus faţă de metodica moştenită de la tatăl său. Era absolut clar că nu strălucise deloc în cercetare, deoarece doctorul Seath, un bătrânel uscăţiv şi gheboşat, molfăi:

— Echipa are nevoie de un consultant ca lumea.

— Şi pe cine aţi propune dumneavoastră, doctore?

— Ar fi bine să contactăm pe vreunul dintre vechii elevi ai profesorului Olfry… Îmi amintesc, bunăoară, de un tânăr foarte talentat… I-am uitat numele… Ceva în genul lui Hirsh, Hursh…

— Horsh! Strigă Albert.

— Da, da. Întocmai. Era o capacitate. Numai de l-am găsi…

Albert se strânse în sine ca un arc. Doctorul Seath continuă:

— Încă pe atunci, când abia începuse descifrarea codului genetic, a făcut câteva descoperiri strălucite. De exemplu, cum

îi zice... Legătura inversă dintre concentraţia acidului ribonucleic în nucleul celulei şi concentraţia aminoacizilor în citoplasmă... În plus, împreună cu profesorul Olfry învăţaseră să înregistreze informaţia genetică... Un savant extrem de talentat. Numai că nu ştiu pe unde se află acum...

Fără a mai aştepta sfârşitul şedinţei consiliului ştiinţific, Albert porni în fugă spre casă. Se hotărâse să-i facă o vizită lui Horsh şi să lămurească ce legătură avea acesta cu el şi cu Migeea, în ce constă divergenţa dintre tatăl său şi fostul lui elev şi, îndeobşte, ce hram poartă. La urma urmei, era gata şi să-i ceară scuze acestui tip nesuferit, pentru ieşirea de-atunci.

Intrară în sufragerie.

— Unde-i Migeea? O întrebă el pe menajeră.

— Cred că-i în parc. A ieşit încă azi dimineaţă.

Străbătu toate cărările parcului în speranţa că o va găsi pe fată undeva, într-un colţişor retras, cu cartea în mână. Dar Migeea nu era nicăieri. O strigă de câteva ori. Deodată, chiar în colţul unde zidul de piatră ce împresura grădina era spart, zări pe bancă ceva alb. Se apropie. Era un volum de Byron. Ochii îi căzură apoi, numaidecât, asupra tufişurilor din faţa spărturii din zid. Erau călcate în picioare, zdrobite de parcă cineva târâse peste ele ceva greu. Se năpusti într-acolo, ajunse la spărtură şi aici găsi funda albastră cu care Migeea îşi lega părul.

Primul lui gând fu să anunţe poliţia, dar îşi aminti brusc de Horsh şi în sufletul lui îşi făcu loc o bănuială îngrozitoare.

Scoaterea maşinii din garaj îi luă doar un minut şi iată-l gonind deja spre nord, spre Kable. De ce tocmai spre Kable? Acolo locuise odinioară Migeea. Acolo o vizitase Horsh.

O oră şi jumătate de drum trecu pe neobservate. Retrăi prima lui întâlnire cu Migeea, apoi discuţia despre Horsh şi întâlnirea cu el. Era straniu că tatăl său nu-i vorbise niciodată despre discipolul şi colaboratorul său cel mai talentat.

Abia acum îşi dădu seama Albert că tatăl său nu-i vorbise despre multe lucruri. Mai mult, îi ascunsese cu grijă ceva foarte important din viaţa lui şi din munca lui ştiinţifică.

Şi acel ceva era în chip enigmatic legat de Horsh şi de Migeea. De ce avea nevoie Horsh de Migeea? Pentru ce fel de „cale unică” se certaseră în ziua morţii tatălui său?

Albert pătrunse într-o aşezare nu prea mare, care potrivit tăbliţei indicatoare se numea Kable. Străzile erau complet pustii, de parcă locuitorii ar fi murit cu toţii. Multă vreme nu întâlni nici un om viu, ca să-l întrebe unde era casa părinţilor Migeei.

În sfârşit, opri maşina în faţa porţilor şi intră în curtea miniaturală a unei bisericuţe catolice, construită din cărămidă roşie. Se lăsa seara, şi din ferestre se revărsa o lumină portocalie, tremurătoare. Albert fu întâmpinat de un preot nu prea tânăr, dolofan, care până atunci făcuse pesemne curăţenie, deoarece avea poalele sutanei prinse în brâu.

— Cu ce-ţi pot fi de folos, tinere?

— Puteţi să-mi spuneţi unde locuieşte aici, în Kable, familia Shauly? Au o fată pe nume Migeea.

— Migeea? Întrebă preotul cu o notă de mirare în glas.

— Da.

După o clipă de ezitare, preotul spuse:

— Mai bine să intrăm în casă…

Trecură printr-o galerie întunecoasă, ocoliră altarul şi dădură într-o cămăruţă minusculă, în care ardea o lampă cu gaz.

— Aşadar, vă interesează o fată numită Migeea? Întrebă preotul.

— Da, şi părinţii ei.

— Hm. Straniu. Îmi permiteţi să vă întreb cine sunteţi?

— O rudă îndepărtată.

— Foarte curios.

— De ce?

— Fata asta nu are părinţi. Adică, are, fireşte, dar sunt necunoscuţi. E un copil găsit.

— Cum? Exclamă Albert. Doar ea însăşi mi-a spus că mama şi tatăl ei au plecat numai de puţin timp în Australia şi că…

— Da' de unde! Exclamă preotul. Desigur, ea consideră că doamna şi domnul Shauly sunt părinţii ei. În realitate, a fost adusă aici la scurt timp după naştere de doi domni tineri şi încredinţată familiei Shauly… Asta, dacă nu mă înşel, s-a întâmplat cu vreo şaisprezece ani în urmă. Îmi amintesc bine ziua când s-a răspândit zvonul că familia Shauly are un copil. Am pornit numaidecât spre ei pentru ritualul botezului, dar…

— Dar?

— Un străin prezent acolo a spus că fetiţa n-are nevoie de aşa ceva. Pentru mine a fost un lucru cu totul neaşteptat. L-am întrebat de ce şi mi-a răspuns… Da, îmi amintesc. A spus: „Botezaţi trebuie cei făcuţi de dumnezeu. Ea e făcută de om”. Nici până acum nu înţeleg ce voia să spună.

— Toţi suntem făcuţi de om, spune Albert răguşit.

— Chiar aşa. Iar omul e făcut de dumnezeu. Fetiţa însă n-a fost botezată.

— Migeea a trăit mult timp la familia Shauly?

— Cu vreo şase luni în urmă a venit după ea un domn cu aere de om important şi a luat-o…

— De atunci n-aţi mai văzut-o?

— Nu.

— Dar familia Shauly mai locuieşte aici?

— Nu. Au plecat în Australia. Se spune că pe banii primiţi pentru creşterea fetiţei.

„Drumul se înfundă”, se gândi Albert. Mai rămânea o întrebare.

— Spuneţi-mi, n-aţi cunoscut cumva un individ cu numele de Horsh?

— Fie blestemat.

— Îl cunoaşteţi, aşadar?

— Păi, cum! Chiar el mi-a interzis să botez copilul.

— Puteţi să-mi spuneţi unde locuieşte?

— Nu departe de aici, la Sendick, într-o aşezare de lângă pădure.

Peste câteva minute maşina lui Albert se hurduca pe drumul desfundat ce ducea spre Sendick. Era beznă şi ploua mărunt.

Vila lui Horsh era o clădire din cărămidă, cu etaj, construită în stil vechi şi împrejmuită cu un gard de fier pe jumătate distrus.

Albert opri automobilul undeva între copaci, chiar în faţa porţilor metalice. Intră în curte, străbătu poteca pietruită şi se apropie de uşa vilei. Domnea o linişte de mormânt. Nici o fereastră nu era luminată. Apăsă pe butonul soneriei, dar nu răspunse nimeni. Mai apăsă o dată şi încă o dată, apoi prinse să sune neîntrerupt.

Era limpede, în clădire nu se afla nimeni. Uşa era încuiată şi Albert porni să înconjoare încet clădirea, cu ochii la ferestrele înalte.

Deasupra intrării de serviciu se afla un acoperiş, în spatele căruia se zărea un soi de lucarnă ovală.

Albert se întoarse la automobil, îşi luă lanterna şi o şurubelniţă, apoi urcă fără nici o greutate pe acoperişul acela. Lucarna era închisă. Ridică rama cu şurubelniţa, scoţând-o din balama şi pătrunse înăuntru.

Nimerise într-o bibliotecă. Mirosea a coperţi de carte, a hârtie veche şi formalină. Abia apoi băgă de seamă că mirosul de formalină umplea întreaga clădire.

La drept vorbind, n-ar fi putut spune de ce pătrunsese atât de brutal în casa lui Horsh. Clădirea era pustie şi Albert putea fi învinuit de orice. Justificările pe care le-ar fi putut invoca în cazul apariţiei neaşteptate a lui Horsh erau una mai precară decât alta.

Biblioteca era enormă. Rafturile ticsite de cărţi urcau până în tavan. Pe alocuri grămezi de cărţi care, pesemne, nu mai încăpuseră în rafturi. Lumină la întâmplare una dintre poliţe şi descoperi colecţia de reviste „Biofizica” pe câţiva ani. Pe un alt raft erau cărţi privind teoria matematică a informaţiei, mai jos lucrări de cibernetică.

Pe duşumea zăceau manuale vechi, monografii, culegeri de articole de fizică, chimie, teoria numerelor, topologie. Părea că proprietarul bibliotecii se interesa de tot ce era ştiinţă pe lumea asta.

Uşa bibliotecii dădea într-un mic coridor. De aici, pe o scară îngustă, care scârţâia îngrozitor, Albert coborî la parter, în holul din faţa uşii de la intrare. Mobila de aici se rezuma la o canapea îngustă, tapiţată cu piele, şi la o oglindă de colţ. Lanterna smulse din beznă trei uşi – două pe partea dreaptă şi una pe partea stângă. O uşă din dreapta dădea în bucătărie. Cealaltă era închisă. Albert se dădu câţiva paşi îndărăt, îşi luă avânt şi se năpusti cu umărul înainte în uşă, care se deschise cu un trosnet strident. Intrase într-o încăpere spaţioasă. Razele lanternei învăluiau pe rând obiectele dimprejur şi Albert îşi dădu seama numaidecât că acesta era laboratorul. Şi ce laborator! Întreaga aparatură – ultcentrifugele, microscopul electronic, coloanele cromatografice, instrumentele de măsurat, toate erau de cea

mai bună calitate, depăşindu-le vădit pe cele de la institut. Umblă o vreme prin încăpere visând la interesantele lucrări ce s-ar fi putut executa într-un asemenea laborator. Pe masa de lângă fereastră descoperi un tun protonic miniatural, asemănător celui comandat pentru lucrările sale de genetică. În comparaţie cu acesta, aparatul lui părea o relicvă preistorică.

Dar iată şi masa de lucru, largă, cu două corpuri de sertare, acoperită cu un material plastic transparent. Sub plastic erau fel de fel de hârtii cu însemnări, formule şi tabele. Într-un colţ, Albert observă o fotografie nu prea mare şi, când o lumină mai bine, fu gata să ţipe de uimire.

Era fotografia mamei sale. Cu mâinile tremurânde, o scoase de sub plastic, şi prinse s-o studieze, apropiind-o mult de ochi.

Nu, nu era o greşeală. Femeia tânără şi frumoasă cu ochii uşor migdalaţi şi părul blond, înfoiat, îl privea cu un zâmbet blând, puţin ironic. Nu putea confunda această fotografie, căci pe masa de scris a tatălui său se afla una identică…

Dar ce căuta aici? Poate cândva doi bărbaţi, tatăl său şi Horsh o iubiseră pe mama lui cu egală pasiune? Poate că, preferându-l pe tatăl său, ea distrusese, implicit pentru totdeauna o colaborare dintre profesor şi elev?

Era o enigmă aici şi Albert nu izbutea s-o dezlege.

Uitase complet unde se afla. Se aşeză în fotoliul de lângă masa de scris, strângând între degete fotografia aceea. Era straniu că tatăl său îi povestise atât de puţin despre maică-sa. La toate întrebările lui, el repeta numai: „Era o femeie bună… O chema Solveig…”

De la un timp lui Albert i se păru că Migeea seamănă foarte mult cu mama lui. Alungă cu stăruinţă acest gând. Cu mintea răvăşită, ostenit, adormi pe neaşteptate…

Se deşteptă abia dimineaţa. Razele strălucitoare ale soarelui cădeau prin fereastra largă direct pe faţa lui. Mult timp nu izbuti să-şi dea seama unde se află.

Laboratorul îi apăru în toată măreţia lui. Un astfel de laborator de biofizică putea stârni invidia oricărui centru de cercetare ştiinţifică din lume.

Dând ocol mesei pentru lucrări chimice, observă deodată în colţ o stranie construcţie din sticlă şi nichel, a cărei destinaţie la început nu şi-o putu imagina. În centrul ei, pe un stativ de porţelan, era aşezat un vas de un litru şi jumătate până la doi litri, de formă ovală, spre care se îndreptau din toate părţile tuburi de cauciuc şi sticlă, ţevi şi capilare. În jurul acestui vas central, pe rezemătoarea din oţel inoxidabil, erau instalate numeroase baloane din sticlă transparentă şi mată, iar sub ele, în nişte nişe speciale, erau fixate două butelii nichelate, una cu oxigen, a doua cu bioxid de carbon. O mulţime de tuburi de sticlă şerpuiau în jurul vasului central şi în interiorul lui, formând o reţea unitară de încălzire şi termoreglare. Toate acestea se puteau ghici datorită faptului că păienjenişul de tuburi începea şi se termina într-un bazin metalic, în care erau montate un cuptor electric şi un termoregulator. Câteva termometre atârnau în diferite părţi ale aparatului, iar indicaţiile lor erau transmise cu ajutorul unor senzori termoelectrici unui potenţiometru înregistrator.

Pe sticlă se putea citi: „Alimentare”, „Fermenţi”, „Acid ribonucleic” etc.

Deodată înţelese totul.

Cine s-a ocupat măcar o dată de cultivarea materiei vii în condiţii de laborator ar fi putut doar să viseze un astfel de aparat! Căci tocmai pentru asta fusese construit.

După ce-i sesiză destinaţia, Albert se apucă să-i studieze schema.

Da, nu exista nici o îndoială. Era ceea ce savanţii se obişnuiseră să numească leagăn biologic, un sistem complicat, inteligent conceput, imitându-l în cel mai înalt grad pe cel creat de natură în fiinţele vii. Construcţia aparatului reflecta tot ce era cunoscut de ştiinţă în domeniul embriologiei şi fiziologiei animalelor superioare. Era conceput pe principiul autoreglării şi probabil ajungea să introduci în mediul de cultură o singură celulă vie, pentru ca ulterior, însăşi dezvoltarea acesteia să declanşeze funcţiile armonice ale tuturor subansamblelor instalaţiei.

Aparatul era într-o stare ideală. Totuşi după urmele abia vizibile de precipitat din tuburile subţiri, după uşoara uzură a pereţilor acestora, Albert îşi dădu seama că aparatul fusese utilizat, şi probabil nu o singură dată. Pentru ce anume? Ce organism fusese cultivat în acest sistem admirabil?

Poate că n-ar fi putut răspunde niciodată la aceste întrebări dacă privirea nu i-ar fi căzut pe o cutie metalică nu prea mare aşezată într-un colţ al încăperii.

La început crezu că era vorba tot de un aparat – era făcută din oţel inoxidabil – dar când apucă de mâner şi ridică încet capacul, descoperi că era o cutie obişnuită pentru păstrarea actelor. Albert îşi aruncă mecanic privirea pe registrul gros şi verde dinăuntru şi era gata să închidă cutia, când ochii îi căzură deodată pe mica etichetă albă din colţul din dreapta de suS. Pe care era scris cu litere mari: „Solveig, varianta 5”.

Solveig? Ce poate fi asta? De ce Solveig?

Cu mâinile tremurânde scoase registrul din cutie. Parcurse prima pagină, apoi prinse să răsfoiască registrul pagină cu pagină. Pretutindeni – şiruri de cifre. Erau scrise pe două rânduri; în cel de sus alternau numai două: 0 şi 1, iar în cel de jos erau grupate în alcătuiri curioase patru cifre: 2, 3, 4 şi 5. Arătau astfel:… „Codul, codul genetic!” răsună un glas înlăuntrul lui. 1 şi 0 reprezintă lanţul glucidic şi fosfatic, iar 2, 3, 4 şi 5 sunt bazele azotice – guanina, adenina, citozina şi timina.

Cincizeci de pagini de registru umplute numai cu cifre. Într-un loc descoperi un grup mic de cifre, încercuit de cerneală roşie. Sub el era inscripţia „Stare letală?”

Semnul întrebării se repeta de câteva ori şi era subliniat cu o linie groasă. „Stare letală” însemna moarte. Ce puteau să însemne aceste cifre? Al cui cod era înscris în registru?

Negăsind răspunsul în şirurile enigmatice de cifre, Albert puse registrul deoparte şi redeschise cutia. În afara unor hârtii pline de aceleaşi şiruri de cifre, mai descoperi o cutiuţă din plastic. Multă vreme nu izbuti s-o deschidă. Îl cuprinse o stranie nelinişte. Simţea că e pe cale să descopere o taină îngrozitoare…

Cutiuţa era plină cu fotografii.

La început microfotografia unei singure celule. Apoi celula se diviza în două. Apoi diviziunea înainta. Urma diferenţierea. Celulele alcătuind un ghem. Ghemul crescând. Embrionul… Nu se oprea asupra fiecărei fotografii în parte. Mâinile îi tremurau. Parcurse fotografiile febril, sărind peste una, peste două, până când, în sfârşit, dădu peste fotografia unui copil, la început foarte micuţ, apoi mai mare, iată-l zâmbind, iată-l mare.

Albert se opri brusc, simţind că nu mai e în stare să privească fotografiile în succesiunea lor. Strânse din dinţi, îşi afundă mâna în adâncul cutiei şi scoase ultima fotografie. Reprezenta… Un sicriu.

Sicriul era înconjurat de flori, iar chipul femeii moarte… Albert înşfăcă fotografia anterioară şi ţipă deodată cu glas sălbatic. Nu, nu putea fi adevărat! Asta era o monstruozitate!

Ţinea în mână fotografia mamei sale…

Nu-şi mai amintea cum părăsise vila lui Horsh, cum ieşise din Kable, şi gonise spre casă. Uitase de toate: de sine, de Horsh, de Migeea. În faţa ochilor lui înmărmurise un chip – un chip blând, zâmbitor, nespus de duios…

Ajunsese acasă şi se azvârlise în pat. Totul i se învălmăşea în minte – chipuri, cifre, baloane, fotografii. În răstimpuri îşi dădea seama că era întins pe un pat şi asupra lui se aplecau fel de fel de oameni: ba menajera, ba profesorul Birkhoff, ba colegi de serviciu, ba medici în halate albe…

Îşi amintea ca prin ceaţă cum se smulsese din mâinile cuiva şi alergase undeva sus, pare-se în cabinetul tatălui său, unde rupsese în bucăţele mici hârtii şi fotografii, asta până când l-au înşfăcat şi l-au culcat cu forţa îndărăt în pat.

Criza ţinuse câteva zile. Apoi căzuse într-o indiferenţă totală, în apatie, stătuse ore în şir culcat, cu ochii aţintiţi în tavan. Totul devenise cenuşiu, apăsător… Albert se simţea pustiu şi zdrobit…

La scurt timp după aceste întâmplări îl vizitară doi colegi de serviciu: Viktor Klemper şi Antoine Gust. Intraseră gălăgioşi în dormitor, cu veselia nefirească şi optimismul artificial pe care le afişează de obicei vizitatorii unui grav bolnav.

— Al naibii ne-ai mai speriat, Alb! Exclamă Klemper, scuturându-i puternic mâna. Credeam că n-o să-ţi mai revii şi eram nevoit să te dăm, pentru experienţe, pe mâna profesorului Cuzano.

Profesorul Cuzano era şeful laboratorului de biochimia activităţii nervoase superioare. În ultimul timp se ocupase de procesele fizico-chimice produse în creierul uman afectat de dereglări psihice.

— Te văzuse şi era de părere că undeva în adâncul organismului tău scăpase de sub control o întreagă fabrică de mascalină. Un adevărat puseu schizofrenic cu accese de violenţă.

— Ascultaţi, prieteni, începu Albert. Nu v-aţi gândit niciodată că a întoarce omul pe dos aşa cum faceţi voi, doctorul Cuzano, ori vreun alt biochimist sau biofizician e, în fond, o treabă destul de josnică?

Cei doi se priviră fără să înţeleagă nimic. Alb nu aşteptă răspunsul.

— Cât e tânăr, sănătos şi în putere, urmă el, omul îşi permite din când în când luxul să cocheteze cu moartea, lansând bancuri pe seama acestei întâlniri inevitabile. Dar numai în cazuri excepţionale intrarea reală a omului în ultima etapă a existenţei sale terestre e o privelişte estetică.

— Alb, dacă nu eşti încă pe deplin restabilit…, începu Antoine.

— Nu, băieţi, sunt complet sănătos, şi ceea ce vă spun acum e rezultatul unor îndelungi meditaţii.

— În acest caz, explică-ne despre ce-i vorba. Doar nu despre tine însuţi? Află că eşti în afară de orice pericol. Ai avut o criză emoţională banală, dar însoţită de reprimarea totală a inhibiţiei, ceea ce psihiatrii numesc psihoză reactivă. Într-o conferinţă ţinută la universitate, doctorul Cuzano ne-a descris formula morfologică a sângelui tău, arătând că în asemenea cazuri, se produce o creştere bruscă a cantităţii de adrenalină şi produşi ai acesteia. Nu întâmplător am adus vorba despre mascalină. Doar ştii…

Din pricină că el ştia, că ştiau şi ei, şi mai ştiau şi câteva zeci de studenţi din universitate, lui Alb i se făcu greaţă ca unui om scos gol, pentru demonstraţii, în faţa unei mulţimi de curioşi. El făcu un gest de nerăbdare şi prietenii lui amuţiră pentru câteva secunde, căutând o altă temă de discuţie. În sfârşit, Viktor lansă ca de obicei, uşor cinic:

— Câtă vreme tu ai lenevit pe aici, noi am descifrat structura moleculară a cromozomilor x şi y.

— Aşa… Şi la ce concluzii aţi ajuns?

— Acum părinţii pot avea o structură echilibrată a familiei, iar guvernele – în orice împrejurare, chiar pe timp de război – o structură echilibrată a populaţiei. E o chestie, nu?

Albert strânse din umeri. La urma urmei, era o descoperire insignifiantă comparativ cu cea care îi căzuse în mâini. Simţise cum îndărătul indiferenţei aparente cu care prietenii îi

comunicaseră descoperirea lor răzbătea mândria şi vanitatea unor savanţi care făcuseră încă un pas în lupta cu necunoscutul.

„Uite aşa începe complicitatea la crimă, gândi Albert. Când trebuie să fiu judecat eu şi colaboratorii mei pentru crimă împotriva omenirii?! Înainte sau după descifrarea cromozomilor x şi y? Sau abia atunci când statul va obţine posibilitatea de a avea o populaţie echilibrată pe timp de război? Sau poate atunci când va începe războiul şi va fi prea târziu ca să mai schimbi ceva?”

— La ce bun toate astea, dragii mei Viktor şi Antoine? Mă tem că cercetările de genetică moleculară, explorarea mecanismelor cândva enigmatice ale existenţei umane vor avea un rezultat cum nu se poate mai dramatic. Când toate aceste cunoştinţe vor fi de domeniul manualelor şcolare, viaţa îşi va pierde pentru oameni orice farmec, întreaga frumuseţea ei inefabilă va dispare. Oamenii se vor înfăţişa lor înşile şi unul altuia fără tegumente, întocmai ca manechinele anatomice; mai rău – ca nişte vase alcătuite din grămezi de albumină, având o anume compoziţie, cunoscută, în care se desfăşoară reacţii biochimice şi procese biofizice la fel de cunoscute.

Albert simţea că nu stă pe un teren solid. Oricum, rezultatele lucrărilor efectuate de tatăl său şi de Horsh vor fi mai devreme sau mai târziu reproduse în laboratoarele din întreaga lume. Şi care va fi urmarea? Oamenii întregi la minte nu vor începe, desigur, să creeze combinate chimice care să producă oameni la comandă. Nu, acest lucru nu se va întâmpla niciodată. Şi totuşi, asemenea combinate şi-ar putea face apariţia tainic, în adâncuri subpământene, urmărind unul şi acelaşi ţel sângeros. Îşi imagină deodată ca aievea un om energic sau, cu un termen acum la modă, eficient, bine strâns în uniformă şi raportând cu precizie cât de bine merg treburile în combinat, şi îi veni să le strige deznădăjduit prietenilor săi: „Opriţi-vă! Încetaţi! Deschideţi ochii, gândiţi-vă ce ar fi dacă...” „Să nu faci o descoperire e eroism la pătrat”, îşi aminti el fraza scăpată de tatăl său înainte de moarte. Îşi muşcă buzele până la sânge.

— Şi tu ce propui, mă rog? Să oprim ştiinţa? Să ne întoarcem la ignoranţa comunei primitive? Până acum am auzit numai partea negativă. Dar unde-i cea pozitivă? Unde sunt succesele medicinei, ale agriculturii, unde este adaptarea vădit superioară a oamenilor la mediul înconjurător? Unde sunt succesele în tratarea bolilor ereditare? În sfârşit, unde-i aspectul genetic al soluţionării problemei cancerului?

— Toate sunt aşa cum spuneţi voi. Dar eu mă tem că în curând emoţia părinţilor aflaţi în aşteptarea unui copil va dispare, deoarece copiii vor fi cultivaţi în recipienţi de sticlă, după programe dinainte alcătuite.

— Nu-i exclus nici asta. Într-adevăr, nu-i exclus, Alb. Dar eu, bunăoară, nu văd în asta nimic rău. Şi experienţele sunt foarte încurajatoare… Dar ce-i cu tine, Alb? Eşti cam palid… Ai obosit?

Klemper şi Gust se ridicară. Alb ar fi vrut atât de mult să le povestească totul… Dar n-o făcu, deoarece era încredinţat că vor reproduce numaidecât instalaţiile lui Horsh şi vor începe, acolo, în institut, ca nişte obsedaţi, ca nişte Fauşti medievali, să producă oameni pe cale artificială. Abia acum îşi dădea seama câtă dreptate avusese tatăl său vorbind despre răspunderea savantului pentru soarta descoperirilor sale.

Albert se restabilise complet şi petrecea zile întregi în cabinetul tatălui său citindu-i cărţile de filosofie. Până atunci nu băgase de seamă câte cărţi de acest gen erau în bibliotecă, cât de mult citise tatăl său despre moarte şi nemurire.

Acum, citind carte după carte, călca parcă pe urmele lui.

Într-o bună zi îşi făcu apariţia Horsh. Era mult îmbătrânit şi gârbov. Pentru o clipă Alb fu cuprins chiar de milă. Stătea în faţa lui cu mâinile atârnând ca nişte vrejuri, purtând un trenci decolorat, cu chipul fără culoare, exprimând o oboseală nesfârşită şi o mare vinovăţie.

— Luaţi loc, spuse Albert.

Horsh dădu veşted din cap şi se aşeză. Tăcură o vreme.

— Vă ascult.

Horsh îşi înălţă privirea.

— De ce ai făcut asta, Alb? Întrebă el în sfârşit.

— Ce anume?

— Ai distrus o muncă de o viaţă, de fapt două vieţi, căci e vorba nu numai de mine, ci şi de tatăl dumitale.

Albert râse ironic. Simţea gustul perfid al răzbunării.

— Cu ce drept v-aţi lansat în această experienţă inumană? Cu ce drept v-aţi încumetat să daţi pe această cale viaţă unui om?

La rândul lui, Horsh zâmbi ironic.

— Cu ce drept, cu ce drept... Cu ce drept au inventat oamenii praful de puşcă? Bombele atomice şi cu hidrogen? Cu ce drept, Alb? Dar avioanele? Dar rachetele? Dar viruşii aducători de moarte? Toate acestea înseamnă moarte, Alb, moarte... Cu ce drept... Dacă vrei să ştii, dreptul nostru, mă am în vedere nu numai pe mine, ci şi pe tatăl dumitale, dreptul nostru se baza pe aspiraţia irezistibilă de a contracara cursa nebunească a ştiinţei spre elaborarea mijloacelor de a distruge tot ce-i viu.

Alb ridică spre bătrân o privire mirată. Nu se aştepta la o asemenea întorsătură.

— Da, da, Alb, nu te mira. Dacă te interesează mobilurile morale ale cercetărilor noastre, află că ele au fost chiar acestea. Cu mulţi ani în urmă, împreună cu tatăl dumitale am jurat să facem omul nemuritor, în ciuda uneltirilor camarilei de mizantropi şi nebuni.

— Cum?

— Cunoşti, fireşte, povestea manuscriselor de la Marea Moartă. Un păstor iordanian a găsit nişte suluri de piele, care au zăcut într-o peşteră peste două mii de ani. Pe suluri s-au păstrat însemnări despre datini, legende şi legi de demult. Savanţii le-au descifrat, aşa că avem acum posibilitatea să privim trecutul îndepărtat cu ochii oamenilor care au trăit în acele timpuri. Pe pământ s-au purtat războaie, s-au produs calamităţi şi catastrofe, civilizaţiile s-au perindat una după alta, dar sulurile şi-au aşteptat ceasul lor. Ca şi relicvele civilizaţiei maya sau tăbliţele sumeriene…

— Ce legătură au toate astea cu lucrările voastre?

— O, Alb, o legătură cum nu se poate mai directă. Împreună cu tatăl dumitale, când eram mai tineri, am hotărât să lăsăm în urma noastră nişte însemnări nepreţuite, cele mai sacramentale documente pe care le pot lăsa nişte oameni istoriei. Am jurat să creăm o carte de aur şi să consemnăm într-însa rezultatele muncii noastre.

— Şi ce anume voiaţi să transmiteţi prin această carte?

— Cum ce? Formula Omului, fireşte.

— Formula Omului?

— Da. Cea pe care ai văzut-o în laboratorul meu. Şi descrierea instalaţiei ce poate realiza această formulă. Oare, Alb, nu asta e soluţia problemei nemuririi? În afara formulei în sine, cartea trebuie să mai conţină descrierea amănunţită a instalaţiei în care poate fi realizată sinteza şi toate instrucţiunile: cum şi de unde trebuie început, când trebuie încheiată „naşterea”, cum urmează să fie îngrijit mai departe noul născut. În cele din urmă, stabilind formula chimică exactă a substanţei genetice umane, ne-am pus chiar problema de a automatiza sinteza în totalitate, încredinţând-o unei maşini cibernetice. Proiectul unei asemenea maşini e uşor de elaborat. Am vrut să-l facem noi înşine şi să-l descriem în aceeaşi carte de aur. Îţi închipui ce ar fi însemnat asta? Nemurirea în înţelesul deplin al cuvântului. Cartea putea fi introdusă într-un vehicul cosmic şi expediată în spaţiu, unde,

după milioane de ani, poate nimeri în mâinile unor fiinţe raţionale neasemănătoare nouă, care vor putea reconstitui cu uşurinţă omul! Şi aici, pe Pământ! La fel! Tu, Alb, eu, orice om poate deveni nemuritor, reapărând etern pe lume ca să urmărească evoluţia fără sfârşit a planetei…

Chipul ostenit şi indiferent al lui Horsh se însufleţise, vorbea îmbătat de propriile-i cuvinte, fără a-l băga în seamă pe Albert, despre posibilităţile fantastice ce le deschidea în faţa umanităţii Formula Omului. Alb simţi deodată că are în faţă un nebun.

— Este un plan frumos, dar complet absurd, încercă el să-i curme delirul.

— Când tatăl tău s-a căsătorit cu Solveig şi te-ai născut tu, el a spus acelaşi lucru…

La numele mamei sale, Alb tresări.

— Natura e orânduită mult mai simplu decât credem noi, urmă Horsh. Totul stă în câteva substanţe – iniţiatorii reacţiilor ciclice. Ele declanşează o succesiune închisă de reacţii chimice, a căror finalitate este reconstituirea moleculei-primare. Ştii, Alb, care sunt aceste substanţe. În primul rând, substanţa ereditară: acizii dezoxiribonucleici, ADN…

— Şi apoi?

— Apoi am analizat şi am sintetizat substanţa ereditară a omului. Am izbutit să creştem după una şi aceeaşi formulă mai mulţi copii… Solveig a fost a cincea la număr.

— Şi ceilalţi?

— Au murit ori în stadiu embrionar, ori numaidecât după… După naştere.

— De ce?

— Tocmai la acest „de ce” n-am reuşit să dăm un răspuns definitiv. Un anumit grup de molecule de acid dezoxiribonucleic

determină vitalitatea. L-am dibuit… Rezultatul e că Solveig a trăit douăzeci şi unu de ani… Dar asta e atât de puţin… Voiam să înscriem în cartea de aur formula unui om mult mai durabil…

— Ce aţi făcut mai departe?

— Solveig s-a făcut o fetişcană nespus de frumoasă. A fost educată de familia Shauly…

— Acolo unde a crescut şi Migeea?

Horsh aprobă din cap.

— Tatăl tău s-a îndrăgostit de ea. Am fost categoric împotriva căsătoriei lor, dar el a fost de neînduplecat. Solveig îl iubea de asemeni. Şi iată…

— Dumnezeule! Îi scăpă lui Albert.

Horsh se încruntă. Spuse apoi, cu glas spart:

— E un lucru neobişnuit, de aceea pare nefiresc. Dar oamenii se vor deprinde repede cu acest lucru.

— Atunci când sinteza oamenilor va fi descrisă în manualele şcolare?

— Da. Mai devreme sau mai târziu, aşa o să se întâmple.

— Continuaţi.

— După căsătorie, tatăl tău a părăsit complet cercetările în materie. S-a transferat la institutul de genetică şi citologie, declarând că n-are nevoie de nici o carte de aur şi că pentru nemurirea omului trebuie luptat cu alte metode. Ştii cu care. El a fost membru al tuturor comitetelor de apărare împotriva războiului nuclear posibile şi imposibile. Nu cred că era un lucru prea inteligent.

Alb se apropie de Horsh.

— Ştiţi ce, vă interzic să vorbiţi astfel despre tatăl meu. La urma urmelor, nu sunteţi decât un discipol al lui. Nu aveţi căderea să stabiliţi ce e bine şi ce e rău. Eu cred că a avut perfectă dreptate renunţând la această aventură. Şi îndeobşte, aştept să-mi spuneţi cărui fapt datorez cinstea acestei vizite.

Horsh îl privi pe Alb cu ochi rugători.

— Alb, pentru dumnezeu, numai să nu te înfurii. Dă-mi cuvântul că ai să fii rezonabil.

— Cu ce vă pot fi de folos?

— În două feluri. Întâi să-mi găseşti măcar câteva fragmente din caietul pe care l-ai luat de la mine. În al doilea rând, vreau… O picătură din sângele tău pentru analiză.

Alb îi întinse braţul drept şi urmări cu scârbă mâinile tremurânde ale lui Horsh care cotrobăiau grăbite prin buzunare, de unde scoaseră la iveală un tampon de vată, un flacon cu eter şi o seringă. O înţepătură uşoară şi în vârful degetului răsări picătura roşie de sânge.

Horsh apropie de ea un tub subţire de cauciuc şi prinse a absorbi sângele în flacon.

— Pentru ce vă trebuie?

— Acum voi afla dacă ai să trăieşti mai mult decât mama dumitale. Sunt curios ce s-a petrecut în structura ADN, care determină starea letală… Şi acum caietul.

Alb sună menajera, o femeie în vârstă. Ea intră numaidecât, îl ascultă şi apoi ieşi în grabă. Rămaseră din nou în doi. Albert era terorizat de o întrebare îngrozitoare, căreia se temea să-i dea glas. Încă o taină îşi cerea dezlegarea, dar cu cât pătrundea mai adânc în esenţa lucrurilor, groaza lui de a întreba creştea. Horsh tăcea, ghicind parcă prin ce chinuri trecea Albert.

După câteva secunde menajera aduse un dosar mare, cuprinzând un teanc de hârtii.

— Asta-i tot ce a rămas, domnule Albert.

Horsh îi smulse cutia din mâini şi prinse a netezi în grabă peticele de hârtie mototolite, pe care se înşirau coloane de cifre.

— Este. Câte ceva este… Esenţialul a rămas, iar restul se poate reconstitui. Iată ce e important. Starea letală… Acum o să încercăm altă cale.

Pe măsură ce se adâncea în reconstituirea însemnărilor, chipul lui redobândea expresia pe care o avusese atunci când Albert îl văzuse pentru întâia oară. În sfârşit ochii lui părăsiră filele acelea de hârtie şi-şi ridicară privirea radioasă spre Albert.

— Ai văzut fotografiile? Un fantastic model al istoriei umanităţii. De la celulă şi până la moarte.

Albert tăcea. Cercuri verzi şi violete îi pluteau pe dinaintea ochilor, acoperind chipul lui Horsh.

— Ai băgat de seamă că Migeea seamănă cu Solveig? Urmă acesta.

Alb nu mai suportă tensiunea şi întrebă:

— Migeea e sora mea?

— Vai de mine, Alb, ce-ţi trece prin minte?! Fireşte că nu! E a şasea variantă.

Apoi… În urechile lui mai stăruie şi acum ţipătul isteric, răscolitor. Iar dinaintea ochilor – chipul palid al lui Horsh. Şi apoi, durerea, numai durerea – în cap, în piept, în picioare. Îl loveau, pesemne, încercând să-l desprindă de cadavrul acela închircit. El plângea, plângea ca un copil şi lacrimile, alunecându-i pe obraji, cădeau pe bărbia nerasă a neînsufleţitului Horsh. Îl legaseră. Apoi – cămaşa de forţă, rece. Şi, în sfârşit, celula…

— În loc de condamnare la moarte pentru asasinat, poţi scăpa doar cu muncă silnică pe viaţă, dacă prezinţi o motivaţie

convingătoare pentru fapta dumitale, îi explica cu un ton liniştitor cineva, pesemne bătrânul avocat al tatălui său.

— Moartea? Starea letală? Oare Horsh a izbutit să-mi facă analiza sângelui? Întrebă Albert ca după hipnoză.

— Albert, vino-ţi în fire şi gândeşte-te bine. Mâine este procesul.

— Spuneţi-mi, există legi care să condamne zămislirea de oameni sortiţi cu bună ştiinţă morţii?

— Ce sunt vorbele astea, Albert?!

— ADN-ul dumneavoastră poartă înscrisă în moleculele lui ziua când veţi muri…

— Pentru Dumnezeu, Alb, nu simula nebunia. Medicii au stabilit că ai acţionat sub impulsul unui puternic şoc. Atât. În rest, eşti sănătos.

— Da, sunt normal. Sănătos. Cât de straniu sună asta acum! De parcă mi-aţi cunoaşte formula. Dar nimeni n-o cunoaşte. Formula mea nu va fi înscrisă în cartea de aur a nemuririi: nu sunt suficient de viabil.

SFÂRŞIT